

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (Judecător A.Brăgaru)

Dosarul nr. 2a-4504/18

02-2a-25924-15122018

DECIZIE

23 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componență:

Președinteleședinței, judecătorul: Anatolie Minciuna

Judecători: Victoria Sîrbu și Viorica Mihaila

Grefierul: Ipatii Olesea

Examinând în ședința de judecată publică apelul declarat de reprezentantul apelantei Gușan Ecaterina, avocatul Mirzîncu Aurelia,

în cauza civilă la cererea depusă de Gușan Ecaterina cu privire la instituirea măsurii de ocrotire judiciară în privința lui X pe un termen de 10 ani, persoană interesată Autoritatea Tutelară a Preturii sectorului Botanica, mun. Chișinău,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 08 noiembrie 2018, prin care cererea a fost admisă parțial,

constată:

La data de 23 iunie 2018, Gușan Ecaterina a depus cerere privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară în privința lui X pe un termen de 10 ani, persoană interesată Autoritatea Tutelară a Preturii sectorului Botanica, mun. Chișinău.

În motivarea cererii a invocat că X, s-a născut la X, în asfixie prematur, din fragedă copilărie se află la evidența medicului neurolog.

Indică că, perioadele precoce de dezvoltare au evoluat fără dificultăți în dobândirea mersului, vorbirii și a controlului sfincterin. În perioada preșcolară a fost dezinhibat motor, neascultător, îndărătnic, a suportat rujeola. Școlarizat în termen, studiile școlare cu o reușită insuficientă, avea dificultăți în memorare. Din cauza plângerilor la cefalee, oboseală, excitabilitate a fost spitalizat la IMSPSCP RM în perioada 17.03.1997-21.05.1997, prezenta capacități intelectuale reduse. A fost externat cu ameliorare a diagnozei tulburare cognitivă ușoară, o personalitate cu consecințele leziunii organice precoce, fiind diagnosticat cu sindrom cerebastenic.

Relatează că, în anul 2004 fiul său prezenta o stare de frică, suporta insomnia, era excitat psiho-motor și a fost internat în spital în perioada 29.02.2004-13.04.2004 cu diagnosticul - schizofrenie nediferențiată la adolescenți. Pe parcursul aceluiași an, peste 2 săptămâni a fost reinternat în spital și a fost externat cu diagnosticul schizofrenie paranoidă, Sindrom halucinalor-paranoid. Maladia cu care a fost diagnosticat fiul este în dinamică și capătă o parcurgere continuă, iar în anul 2005 a fost internat de 4 ori cu acutizarea maladii. Astfel, fiul său se internează anual de cel puțin 2-3 ori în spital pentru a primi un tratament neurologic.

Mai invocă că, în legătură cu caracterul evolutiv al maladii a fost apreciat cu gradul II de invaliditate.

Notează că, potrivit hotărârii Judecătoriei mun. Chișinău (sediul Central) din 09.06.2017, fiul său, X a fost declarat incapabil. Astfel, până în prezent este îngrijit de ea.

Mai menționează că, potrivit concluziei fiul său suferă de maladie cronică și evolutivă, schizofrenia paranoidă, defect mixt, deteriorare marcată și totală a personalității în cadrul maladii cronice ceea ce determină incapacitatea decizională și exprimare a voinței în aprobarea decizională, acest proces fiind ireversibil și imposibil de a fi supus psihocorecției.

Susține că, drept urmare a maladii psihice cronice X nu poate conștientiza acțiunile sale, nu este apt de a exprima deliberat voința sa în aprobarea decizională, conform stării psihice necesită supraveghere și îngrijire permanentă, este strict necesar asistarea sau reprezentarea persoanei la încheierea actelor juridice atât patrimoniale, cât și cu caracter personal, el având discernământul psihic abolit

în totalitate.

De drept și-a întemeiat cererea în baza art.art.24, 48²⁸-48³², 48³⁸-48⁵⁰, 48⁸² Cod Civil și art.art.302-307 Cod de Procedură Civilă.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 08 noiembrie 2018, cererea depusă a fost admisă parțial, fiind instituită măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui X, născut la X, IDNP X pe un termen de 5 (cinci) ani. S-a desemnat Gușan Ecaterina, născută la X, IDNP X în calitate de tutore a lui X, născut la X, IDNP X în vederea ocrotirii, reprezentării drepturilor și intereselor patrimoniale și nepatrimoniale ale acestuia. În rest cererea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La data de 17 noiembrie 2018, reprezentantul apelantei XXXXXXXXXXX, avocatul Mîrzîncu Aurelia a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Central din 08 noiembrie 2018, cu emiterea unei hotărâri de admitere integrală a cererii și instituirea măsurii de ocrotire judiciară în privința lui X pe un termen de 10 ani.

În motivarea cererii de apel a menționat că instanța de judecată nu a luat în considerație cele invocate de petiționară și cele arătate în raportul de expertiză.

Invocă că având în vedere stadiul dezvoltării științei este puțin probabil lui X să se îmbunătățească pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoșire este mai mult ca rezervat.

Având în vedere stadiul dezvoltării științei, este puțin probabil ca starea lui X să se îmbunătățească, pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoșire este mai mult ca rezervat. Urmare consideră că instanța de fond neîntemeiat a aplicat măsuri de ocrotire judiciară sub formă de tutelă pe un termen de 5 ani. Ori, faptul că în ședința de judecată Gușan Andrian era calm și răspundea la întrebări cursiv aceasta se datorează numai faptului că era sub influența preparatelor medicamentoase și datorită faptului că înainte de ședința mama Gușan Ecaterina l-a convins să meargă în ședință și cu mare sîrguință și tact l-a pregătit și i-a explicat cum trebuie să se comporte și cum trebuie să răspundă la întrebările părților.

Susține că, în legătură cu faptul că în raportul de expertiză extrajudiciară este indicat că este puțin probabil că starea lui X în viitorul previzibil se va îmbunătăți, pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoșiri este mai mult sau rezervat, consideră că urmează instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei pe un termen de 10 ani.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În această ordine de idei, Colegiul civil conchide că potrivit materialelor cauzei, la data de 08 noiembrie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Central a pronunțat dispozitivul hotărârii (f.d. 40), astfel, instanța de apel conchide apelul declarat la data de 17 noiembrie 2018, ca fiind depus în termenul legal.

În ședința instanței de apel, apelanta XXXXXXXXXXX și reprezentantul petiționarei, avocatul Mîrzîncu Aurelia au susținut cererea de apel din motivele invocate în cererea de apel.

Reprezentantul intimatului X, avocatul Roman Scripnic în ședința instanței de apel a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe fără modificări.

Reprezentantul intimatului Autoritatea Tutelară a Preturii sectorului Botanica, mun. Chișinău în ședința instanței de apel fiind citat în mod legal despre data și ora ședinței de judecată nu s-a prezentat, însă a depus cerere de examinare în lipsă. Totodată a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe fără modificări.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră apelul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea hotărârii instanței de fond din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

În speță, Colegiul consideră că hotărârea contestată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ este considerată legală și întemeiată.

În conformitate cu materialele cauzei, Colegiul constată cu certitudine că, Gușan Ecaterina a depus cerere privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară în privința lui X pe un termen de 10 ani, persoană interesată Autoritatea Tutelară a Preturii sectorului Botanica, mun. Chișinău.

Instanța de apel reține și faptul că prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 08 noiembrie 2018, cererea depusă a fost admisă parțial, fiind instituită măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui X, născut la X, IDNP X pe un termen de 5 (cinci) ani. S-a desemnat Gușan Ecaterina, născută la X, X în calitate de tutore a lui X, născut la X, IDNP X în vederea ocrotirii, reprezentării drepturilor și intereselor patrimoniale și nepatrimoniale ale acestuia. În rest cererea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău susține soluția instanței de fond ca fiind legală și întemeiată, din următoarele considerente.

În speță instanța reține faptul că X, născut la data de X este fiul lui Gusan Ecaterinei.

Potrivit hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău nr. 2-1559/14 din 01 septembrie 2014, X a fost declarat incapabil (f.d.11).

Conform certificatului seria EM403614 eliberat de Consiliul Republican de Expertiză Medicală a Vitalității, X are gradul de invaliditate nr.2 stabilit fără termen începând cu 14.07.2008 când a fost supus expertizei, cauza invalidității este din copilărie (f.d.8).

Prin Dispoziția nr. 222 din 15 octombrie 2014, emisă de Pretura sect. Botanica, a fost desemnată Gușan Ecaterina în calitate de tutore asupra fiului X, a.n.X (f.d.9).

În conformitate cu dosarul personal al lui X prezentat de reprezentantul Autorității Tutelare a Preturii sect. Botanica, potrivit actului de verificare a condițiilor de trai, este confirmat faptul precum că X locuiește cu mama acestuia, Gusan Ecaterina.

Conform concluziei raportului de expertiză extrajudiciară nr. 201835A0352 din 13 iunie 2018, efectuat de către Centrul de Medicină Legală de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM, s-a constatat că expertizatul X suferă de boală psihică cronică și evolutivă „schizofrenia paranoidă, defect mixt.” Deteriorarea marcată și totală a personalității în cadrul bolii psihice, cronice determină incapacitatea decizională și exprimarea voinței în aprobarea decizională, acest proces fiind ireversibil și imposibil de a fi supus psihocorecției. X, ca urmare a bolii psihice cronice, nu poate conștientiza acțiunile sale, nu este apt de a exprima deliberat voința sa în aprobarea decizională conform stării psihice necesită supraveghere și îngrijire permanentă, este strict necesar asistarea sau reprezentarea persoanei la încheierea actelor juridice atât patrimoniale, cât și cu caracter personale, ea având discernământul psihic abolit în totalitate. Audierea în instanța de judecată a lui X este imposibilă conform stării psihice precare totodată îi poate dăuna sănătății, persoana respectivă nu poate să-și exprime deliberat dorințele și sentimentele. Reieșind din starea psihică a lui X, acesta nu poate participa în ședința de judecată la momentul actual. Având în vedere stadiul de dezvoltării științei, este puțin probabil că starea lui X se va îmbunătăți, pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoșiri este mai mult ca rezervat (f.d.12-14).

Conform art.302 alin.(1) CPC, în procedura privind măsurile de ocrotire se examinează cauzele:

- a) de instituire, reînnoire sau revocare a unei măsuri de ocrotire judiciare (ocrotire provizorie, tutelă sau curatelă);
- b) de modificare a condițiilor în care se exercită o măsură de ocrotire judiciară;
- c) de desemnare și revocare a ocrotitorului provizoriu, curatorului, tutorelui, membrilor consiliului de familie, curatorului supleant, tutorelui supleant, curatorului special, tutorelui special;
- d) de contestare a deciziilor consiliului de familie sau a autorității tutelare în orice aspect ce ține de măsura de ocrotire contractuală sau judiciară;
- e) de contestare a faptului producerii efectelor unui mandat de ocrotire în viitor, de suspendare, revocare a mandatului de ocrotire în viitor, precum și de acordare a unor împuterniciri suplimentare mandatarului sau unui mandatar special;
- f) de soluționare a altor chestiuni privind măsurile de ocrotire contractuale sau judiciare care, conform legii, sînt de competența instanței de judecată.

În temeiul art.48¹ alin.(1) Cod civil, persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobîndit capacitate deplină de exercițiu pe altă cale legală și care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcție de starea sau situația sa.

Potrivit art.307 alin.(2) CPC, la cerere se va anexa raportul de expertiză extrajudiciară psihiatrică a persoanei în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire, eliberat cu cel mult 2 luni înainte de data depunerii cererii.

În conformitate cu art.XVII alin.(1) a Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative nr. 66 din 13.04.2017, în vigoare la 02.06.2017, la expirarea termenului de un an din data intrării în vigoare a prezentei legi, persoanele fizice care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, sînt limitate în capacitate de exercițiu se consideră persoane fizice cu capacitate deplină de exercițiu, iar curatela asupra lor încetează de plin drept.

Conform art.48³⁸ alin.(3) Cod civil, în privința persoanei care, fără a fi lipsită complet de discernămint, are nevoie, în temeiul dispozițiilor art.48¹ alin.(1), să fie asistată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei. Curatela se instituie doar dacă prin ocrotirea provizorie nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei. În privința persoanei care, în temeiul dispozițiilor art.48¹ alin.(1), trebuie să fie reprezentată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Tutela se instituie doar dacă nici prin ocrotirea provizorie și nici prin curatelă nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei.

În baza art.48³⁹ alin.(1), (2) Cod civil, instanța de judecată stabilește termenul pentru care se instituie măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei sau tutelei, care poate fi de maximum 5 ani. Prin derogare de la alin.(1), în cazul instituirii tutelei, instanța de judecată, în baza raportului de expertiză psihiatrică care confirmă că, avînd în vedere stadiul dezvoltării științei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți, poate stabili, prin hotărîre motivată, un termen de pînă la 10 ani.

În această ordine de idei, Colegiul civil reține că potrivit normelor de drept enunțate, că instituirea măsurii de ocrotire pentru o perioadă de 10 ani constituie o excepție.

Totodată instanța de apel constată că în instanța de fond în ședința de judecată a participat și X, care a declarat într-un mod clar faptul că solicită admiterea prezentei cereri și desemnarea mamei sale în calitate de tutore.

În acest sens instanța de apel nu poate reține ca temeiuri de admitere a apelului și respectiv a instituirii măsurii de ocrotire sub formă de tutelă pentru o perioadă de 10 ani afirmațiile indicate în cererea de apel precum că: „ în ședința de judecată X era calm și răspundea la întrebări cursiv, aceasta se datorează numai faptului că era sub influența preparatelor medicamentoase și datorită faptului că înainte de ședință mama Gușan Ecaterina l-a convins să meargă în ședință și cu mare sîrguință și tact l-a pregătit și i-a explicat cum trebuie să se comporte și cum trebuie să răspundă la întrebările părților”, or instituirea acestui termen constituie o excepție.

În această ordine de idei, instanța de apel consideră întemeiată concluzia primei instanțe care a conchis asupra faptului că instituirea măsurii de ocrotire pentru o perioadă de 5 ani, va permite efectuarea unei expertizări noi la expirarea perioadei de instituire a măsurii de ocrotire și în cazul în care vor interveni careva schimbări a stării de sănătate a lui X, deja instanța de judecată va avea posibilitatea să ofere o altă apreciere.

Corespunzător în circumstanțele menționate Colegiul civil consideră iustă concluzia primei instanțe care a conchis că instituirea

Colegiul, în circumstanțele menționate, Colegiul Civil consideră just considerarea primei instanțe care a considerat ca măsură de ocrotire judiciară pe un termen de 5 ani este una rațională.

În consecință, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebaït și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanțe.

Colegiul, analizând materialele la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluția dată de către instanța de fond este una legală și întemeiată.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ atestă că motivele de casare invocate de apelant nu și-au găsit confirmare în cadrul examinării apelului și acesta urmează a fi respins ca nefondat.

În baza art. 385 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

D E C I D E:

Se respinge apelul declarat de reprezentantul apelantei XXXXXXXXXX, avocatul Mîrzîncu Aurelia.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul sediul Central din 08 noiembrie 2018, emisă în cauza civilă la cererea depusă de Gușan Ecaterina cu privire la instituirea măsurii de ocrotire judiciară în privința lui X pe un termen de 10 ani, persoană interesată Autoritatea Tutelară a Preturii sectorului Botanica, mun. Chișinău.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale.

Președintele completului,

Judecător

Anatolie Minciuna

Judecători

Victoria Sîrbu

Viorica Mihaila